Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Minőségbiztosítási Iroda

Doktori Iskolák felmérés

2024

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar Doktori Iskolái

Készítette: Rénes Balázs minőségbiztosítási referens

Tartalomjegyzék

1. A kutatás menete, hároméves válaszadási tendencia 2
2. A válaszadók összetétele 2
3. Doktoranduszok elégedettsége 4
a) Komplex vizsga előtt 4
b) Komplex vizsga után 6
4. Külföldi tanulmányok és munkavállalás 8
5. Munkaerőpiaci részvétel 9
6. Összegzés 9

1. A kutatás menete, hároméves válaszadási tendencia

Az alábbi összefoglaló a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Bölcsészet- és Társadalomtudományi Karának (BTK) Doktori Iskoláiban (Történelemtudományi Doktori Iskola, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Nyelvtudományi Doktori Iskola) **2024. 10. 07. és 2024. 10. 26. között zajlott felmérés eredményeit mutatja be**. A felmérés célja a doktorandusz hallgatók motivációjának vizsgálata, munkaerőpiaci helyzetük feltárása volt. A válaszadás anonim és önkéntes módon történt. A felmérést online önkitöltős felületen keresztül tettük elérhetővé (UniPoll) a célcsoport tagjai számára. A három doktori iskola hallgatóinak elégedettségét az elmúlt évekhez hasonlóan idén is kari bontásban közöljük.

A 174 fős alapsokaságból a részleges kitöltőkkel együtt 57 válasz érkezett be, ami 48 %-os válaszadási arányt jelent, ez a 2023-as (alapsokaság 173 fő) 19,6%-os válaszadáshoz[1] képest növekedést mutat, ugyanakkor a 2022-es (alapsokaság 175 fő) 57,7%-os válaszadási arányt[2] nem közelíti meg. A kérdőívet az aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatók töltötték ki. Fontos kiemelni, hogy a kérdőív célcsoportjában sem történtek számottevő változások, az alapsokaságok is 1-2 fős eltéréssel viszonyulnak egymáshoz. Mivel 2022 és 2023 évben is készült BTK-ra bontott jelentés, így az elmúlt három év tendenciái felrajzolhatók.

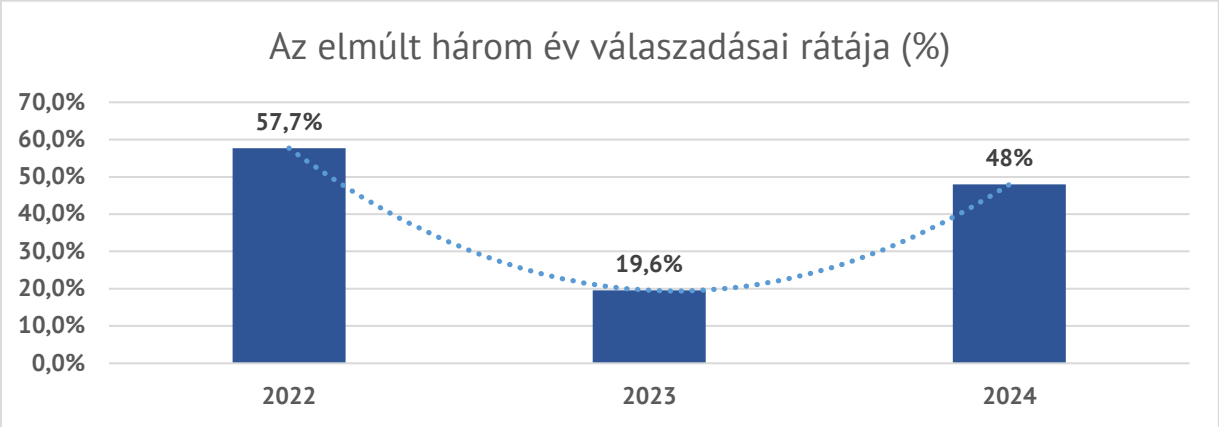

2. A válaszadók összetétele

2022-ben a válaszadók 80 %-a állami ösztöndíjas, 20 %-a önköltséges finanszírozási formában tanult. 2023-ban a kitöltők 84,6 %-a állami finanszírozásban tanult és 15,4 %-uk önköltséges formában. 2024-ben a válaszadók 87%-a[3] állami ösztöndíjas finanszírozási formában vesz részt a képzésen, 13%-uk önköltségesként. **A hároméves válaszadásból az állami ösztöndíjas válaszadók kitöltési arányának növekvő tendenciája mutatkozik meg.**

[1] N=34
[2] N=101
[3] N=54

Amíg 2022-ben a kitöltők 58%-a már teljesítette komplex vizsgáját, addig 2023-ban a kitöltők 81%-a még komplex vizsgája előtt állt. A 2024-es válaszadók 40,3%-a[4] teljesítette komplex vizsgáját. 2022-ben a válaszadók 68 %-át és 2023-ban a kitöltők 88,4%-át a Történelemtudományi Doktori Iskola doktoranduszai tették ki. **2024-ben a kitöltők 64,9%-a Történelemtudományi Doktori Iskola (TDI) hallgatója, 19,3%-uk az Irodalomtudományi Doktori Iskolához (IDI) tartozik, míg 15,7%-uk a Nyelvtudományi Doktori Iskola (NyDI) doktorandusza.**[5] A válaszadók[6] 56,8%-a PPKE-n szerezte mestervégzettségét. A kitöltők egy adott külföldi felsőoktatási intézményt jelöltek meg (Damascus University), ők a TDI régészeti programján tanulnak.

Mivel mind a 2022-es, mind a 2023-as BTK-s elemzés komplex vizsga előtti és komplex vizsga utáni bontásban készült, így van mód hároméves tendencia felrajzolására.

[4] N=34
[5] N=57
[6] N=51

3 . Doktoranduszok elégedettsége

a) Komplex vizsga előtt

A válaszadók 1-től 4-ig terjedő skálán megjelölhették, hogy tanulmányaik alatt mennyire elégedettek a doktorandusz képzéssel kapcsolatban. Az 1-es érték az „egyáltalán nem elégedett", míg az 4-es érték a „teljes mértékben elégedett" válaszkategóriát jelöli. **A BTK komplex vizsga előtt álló doktoranduszainak átlagos elégedettségi értéke: 3,14. A 2,50-es mediánértéket az ábrán vörös vonallal jelöltük.**

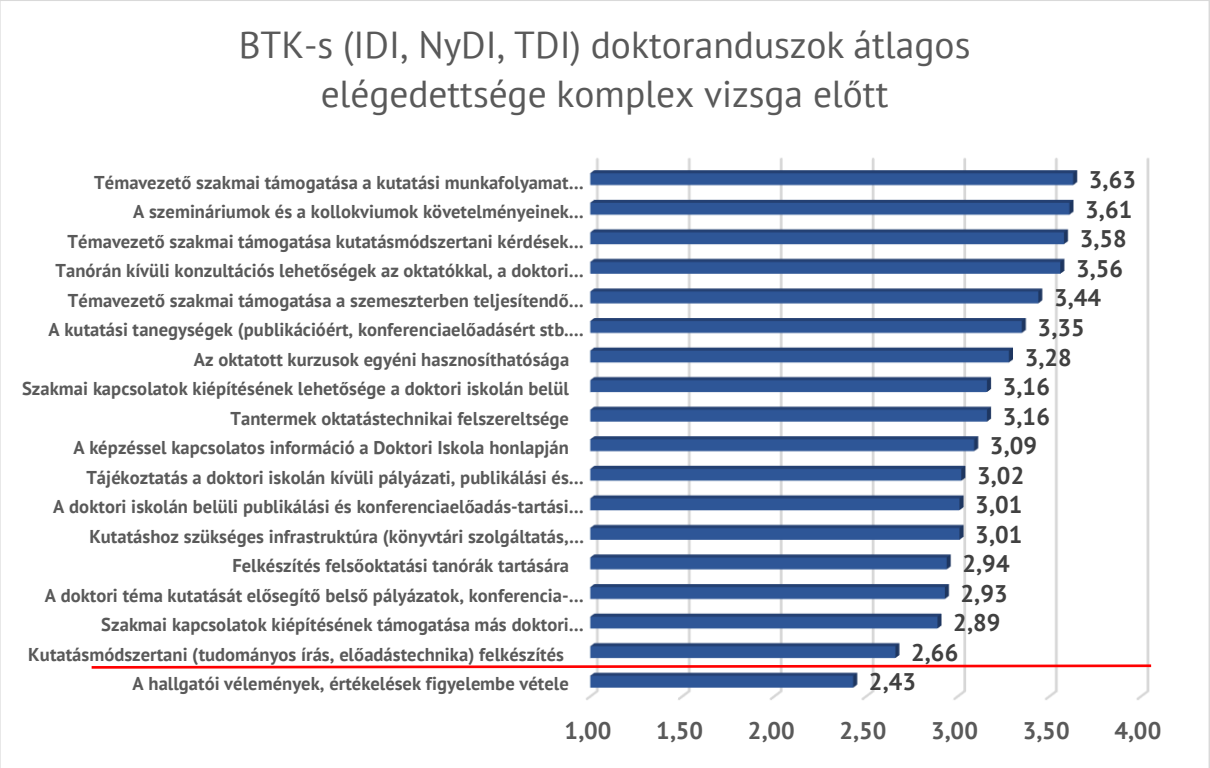

N=32

Az egyes iskolákhoz tartozó doktoranduszok válaszadásában komolyabb eltérés figyelhető meg, a legtöbb elégedettségre irányuló kérdésre a komplex vizsga előtti válaszadók közül a kitöltés során TDI-ből 12-19 fő, az IDI-ből 4-6 fő, míg az NYDI-ből 5-7 fő között adott választ.

A komplex vizsga előtt álló BTK-s doktoranduszok körében a legalacsonyabb értékeket a hallgatói vélemények, értékelések figyelembevétele kapta (2,43). Azonban itt érdemes megemlíteni, hogy az IDI hallgatói részéről erre a kérdésre nem érkezett válasz. Továbbá a *Kutatásmódszertani felkészítés* (2,66) kérdésre az IDI hallgatói közül mindössze egy válasz érkezett. Ezek alapján az átlagok nem tükröznek szignifikánsan is figyelembe vehető adatokat. A szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása más doktori iskolákkal, kutatóintézetekkel (2,89) tükrözi az intézményi szintű alacsony elégedettséget (2,85). Amely az NyDI esetében alacsonyabb (2,66). A *doktori téma kutatását elősegítő belső pályázatok* értéke (2,93) nem éri el az intézményi szintet

(3,15), ugyanakkor az NyDI tekintetében ez magasabb (3,16). **Érdemes kiemelni, hogy 2022-ben a doktoranduszok legkevésbé az oktatott kurzusok egyéni hasznosíthatóságával (2,5) és a tantermek oktatástechnikai felszereltségével (2,27) voltak elégedettek.** 2023-ban ezekben a kérdésekben javultak az átlagok (3,08 és 3,32). **Idén mindkét kérdésben minimális csökkenés mutatkozik**. Az értékek visszaestek (2,92 és 3,16), **de egyik sem esik mediánérték alá.**

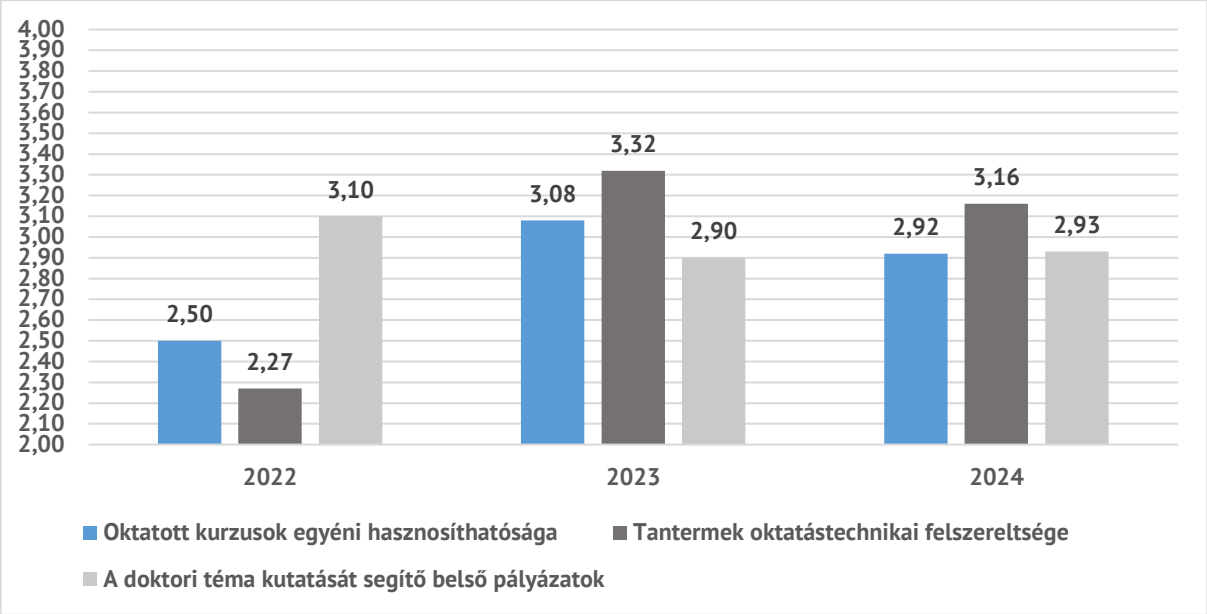

Magas átlagértéket mutatnak a BTK-s doktoranduszok körében a *Témavezető szakmai támogatása a kutatásmódszertani kérdések megvitatásával, szóbeli előadásokra való felkészítéssel* (3,63) és a *Témavezető szakmai támogatása a kutatási munkafolyamat figyelemmel kísérésében* (3,58) kérdések. **Ezek a kérdések 2022-ben 3,80-as átlageredményt értek el, de 2023-ban némileg**

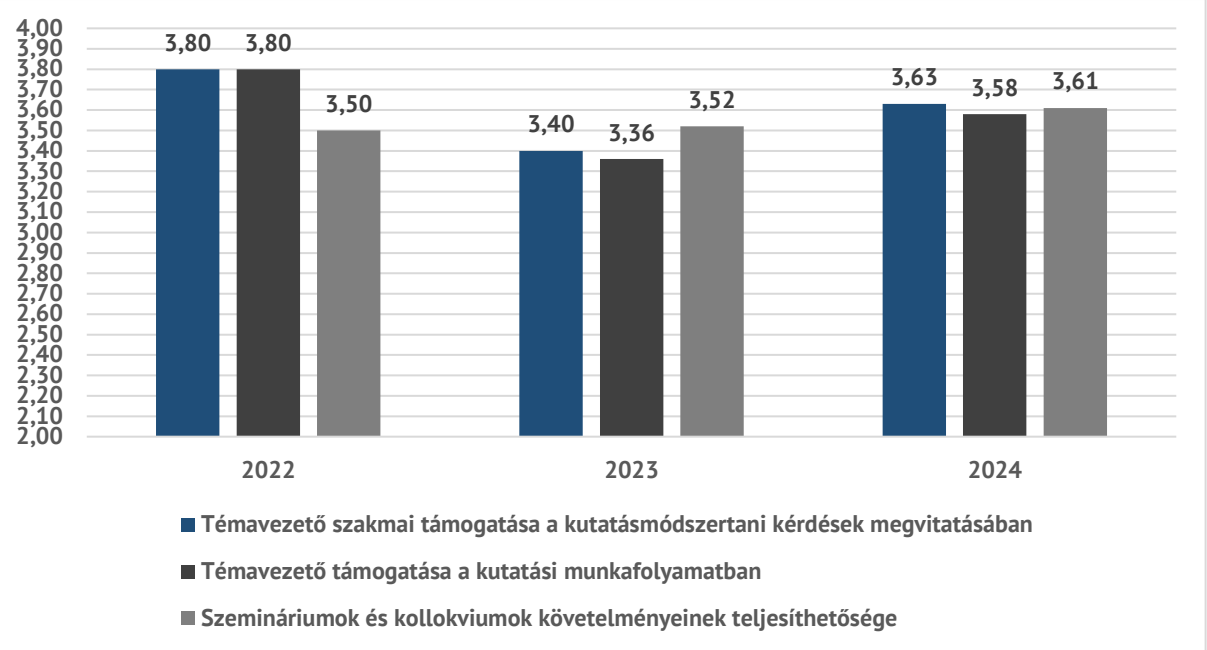

csökkent átlaguk (3,4 és 3,36). Ehhez képest az idei átlageredmények kedvezők. A szemináriumok és kollokviumok követelményeinek teljesíthetősége a 2022-es 3,50-es és 2023-as 3,52-es átlaghoz képest idén 3,61-es átlageredményt ért el, **ami egy javuló tendenciát mutat.**

b) Komplex vizsga után

A válaszadók 1-től 4-ig terjedő skálán megjelölhették, hogy tanulmányaik alatt mennyire elégedettek a doktorandusz képzéssel kapcsolatban. Az 1-es érték az „egyáltalán nem elégedett", míg az 4-es érték a „teljes mértékben elégedett" válaszkategóriát jelöli. **Az BTK komplex vizsga után álló doktoranduszainak átlagos elégedettségi értéke: 2,92. A 2,50-es mediánértéket az ábrán vörös vonallal jelöltük.**

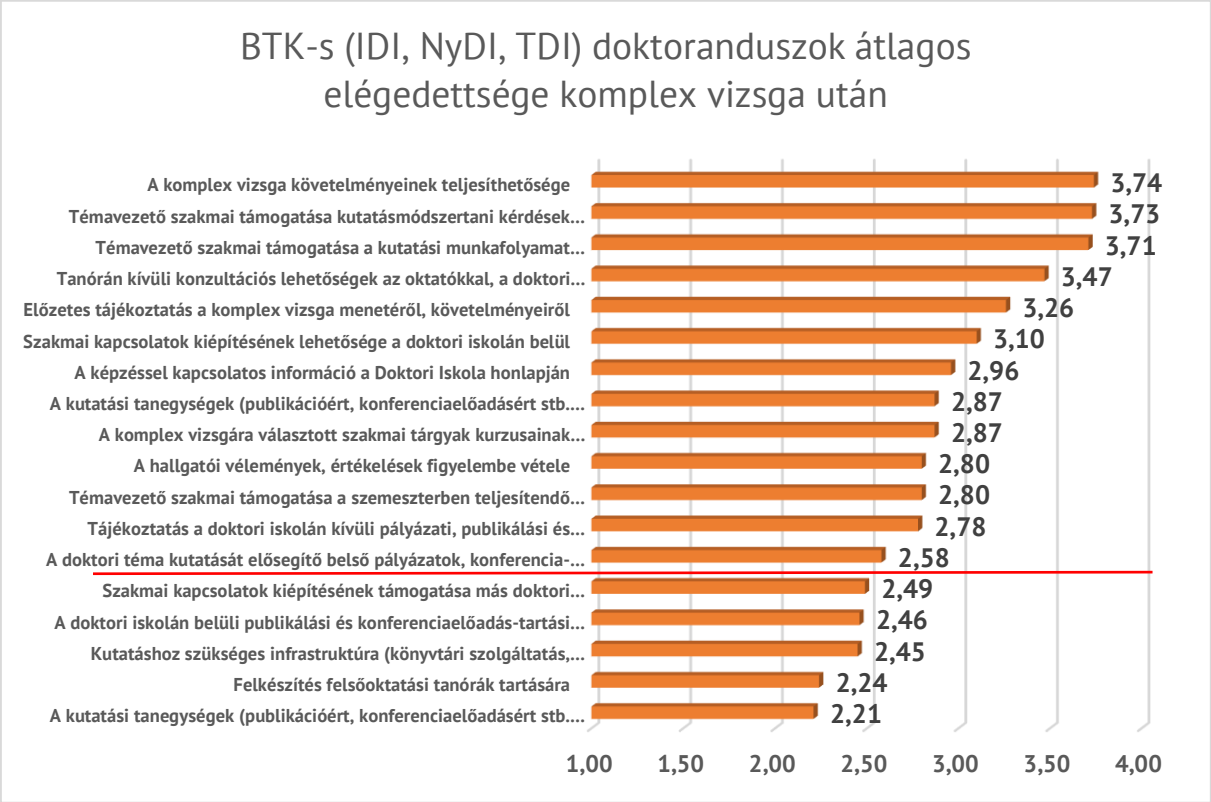

N=23

Az egyes iskolákhoz tartozó doktoranduszok válaszadásában komolyabb eltérés figyelhető meg, a legtöbb elégedettségre irányuló kérdésre a komplex vizsga utáni válaszadók közül a TDI-ből 14-en, az IDI-ből 6-an, míg az NYDI-ből mindössze 4-en válaszoltak. Az utóbbi esetekben az alacsony válaszadási hajlandóság miatt a válaszok kevésbé tekinthetők reprezentatívnak. **A komplex vizsgát teljesítő BTK-s doktoranduszok legkevésbé a kutatási tanegységek választékával, kreditértékeivel elégedettek** (2,21), a doktori iskolák hallgatói közül az IDI-s doktoranduszok körében a legalacsonyabb ez az érték (2,00), míg az NyDI hallgatói 3,00-ás és a TDI-s doktoranduszok 3,27-es átlaggal válaszoltak, ez utóbbi meghaladja az intézményi átlagot

is (3,09). A *Felkészítés a felsőoktatási órák tartására* (2,24) kérdés és a *Szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása más doktori iskolákkal, kutatóintézetekkel* (2,49) kérdésekben támasztott **elégedetlenségük igazodik az intézményi átlaghoz.** Ugyanakkor mindkét kérdés az intézményi átlag alatt maradt. **Sőt, igen alacsony átlagértéket mutat az utóbbi kérdésekben a TDI eredménye: Szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása (2,14) és Felkészítés a felsőoktatási órák**

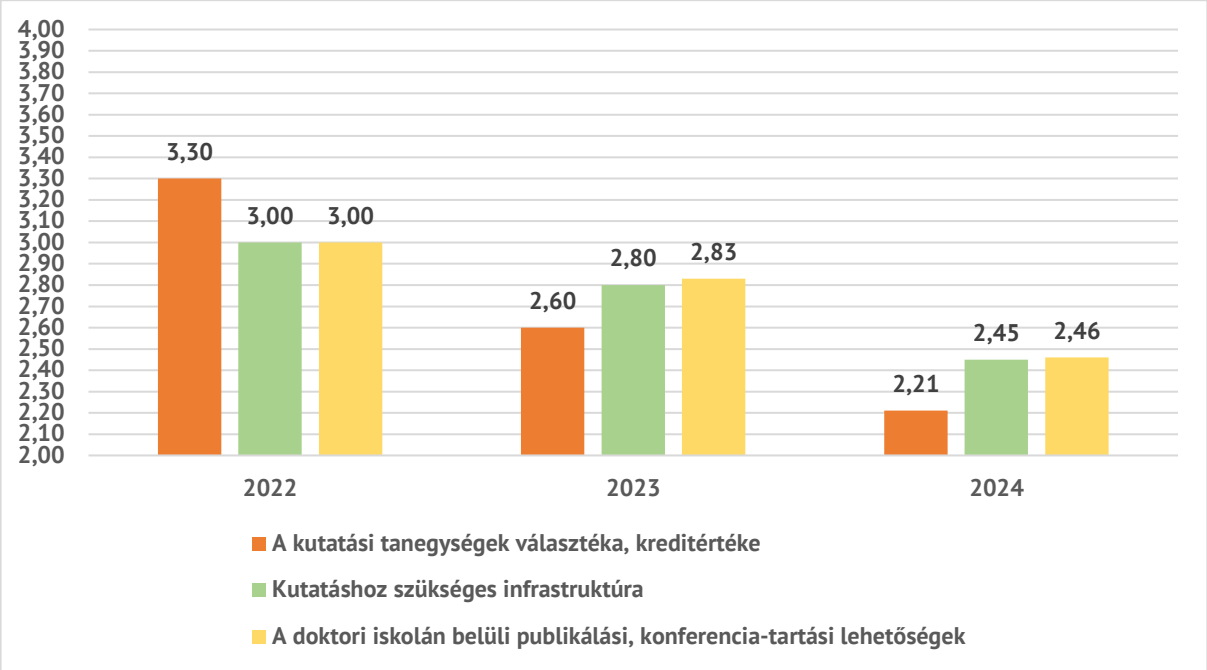

megtartására (2,00). Az intézményi összegzéshez képest új elem a Kutatáshoz szükséges infrastruktúrával való elégedetlenség (2,45), mely egyaránt alacsony értéket mutat a TDI (2,36) és az IDI tekintetében (2,50). Ez a többi doktori iskola esetében 3,00 feletti átlagot hozott, ezek közül is kiemelkedik a HDI eredménye (3,50). 2023-ban a kutatási infrastruktúrával kapcsolatos elégedettség 2,80-as átlagot hozott a BTK-n. **Ez tehát hangsúlyos kérdés a doktoranduszok körében. A doktori iskolán belüli publikálási, konferencia-tartási lehetőségek átlaga (2,46) az intézményi elégedettség alatt van (3,00), ez a BTK két doktori iskolájában a legalacsonyabb, az IDI esetében (1,83)![7] és az NyDI esetében (2,5). 2023-ban ez a kérdés 2,60-as átlagot mutatott a BTK iskoláiban.**

[7] N=6:23

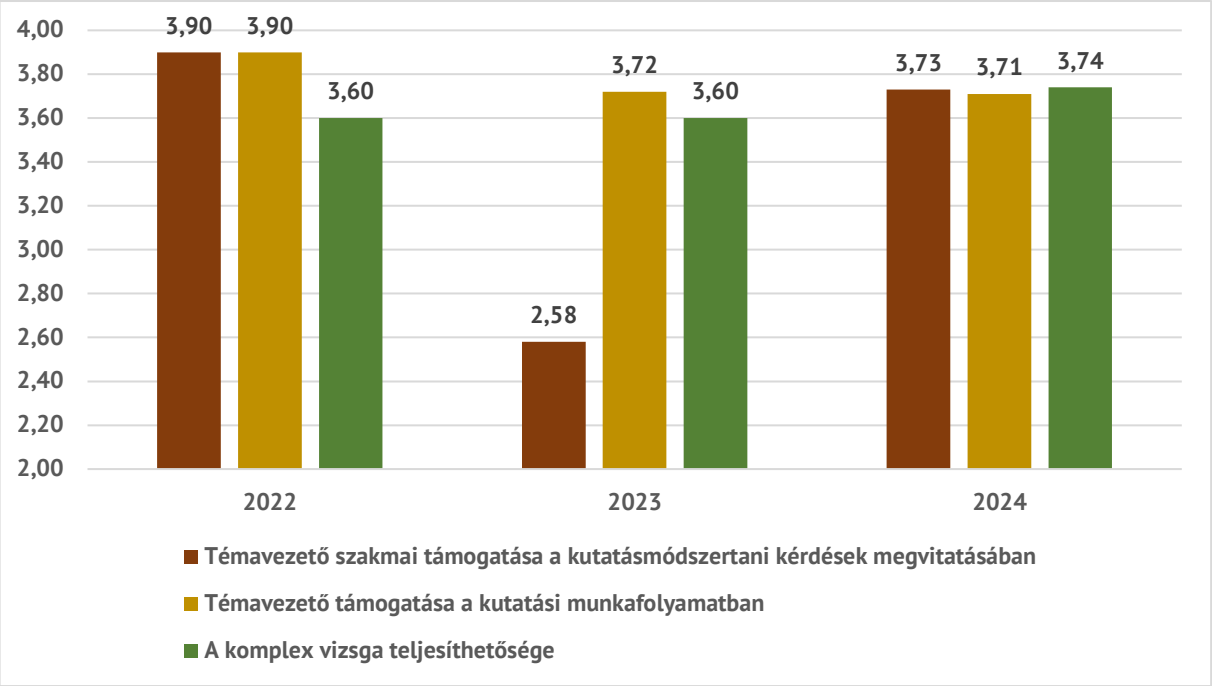

A komplex vizsga teljesíthetősége a BTK doktori iskoláiban kapta a második legmagasabb intézményi eredményt (3,74), **ebből az IDI értéke kiemelkedő (4,00), de a TDI is jó átlagot mutat (3,71**). Hasonlóan megfelelő átlageredményt értek el a *Témavezető szakmai támogatása a kutatásmódszertani kérdések megvitatásával, szóbeli előadásokra való felkészítéssel* (3,73) és a *Témavezető szakmai támogatása a kutatási munkafolyamat figyelemmel kísérésében* (3,71) kérdések. **Előbbi kérdésben javulás látható a 2023-as átlageredményhez (2,58) képest, míg utóbbi kérdés igazodik a 2023-as átlaghoz (3,72). A kérdések a 2022-es felmérésben egyaránt 3,90-es átlagértéket kaptak.**

4 . Külföldi tanulmányok és munkavállalás

2022-ben a kérdőívet kitöltő BTK-s doktoranduszok 27 %-a végzett tanulmányai alatt külföldi kutatási vagy tanulmányi tevékenységet külföldön. 2023-ban doktorandusz válaszadók 30,4 %-a végzett ilyen tevékenységet. **2024-ben a kérdőívet kitöltők 15,7%-a válaszolt a kérdésre, amelyből 55,5% végzett ilyen tevékenységet**, ők jellemzően Szíriában folytattak tanulmányokat és többségében az IDI, illetve a TDI doktoranduszai. Ugyanakkor idén az NyDI részéről is megjelent egy konferenciarészvételre vonatkozó válasz. **A válaszok alapján megállapítható, hogy 2024-ben a válaszadók jellemzően 2-3 hónapig folytattak tanulmányi vagy kutatási tevékenységet, de olyan is volt, aki több mint fél évet töltött külföldön.**

2022-ben doktori tanulmányokhoz kapcsolható munkát külföldön a válaszadók 20%-a[8] végzett. 2023-ban a választ adó hallgatók 20,5%-a[9] végzett a doktori képzése alatt a doktori tanulmányokhoz kapcsolódó munkát, 2024-ben a kitöltők 19,5%-a végzett ilyen tevékenységet.[10] Mindhárom évben a TDI és az IDI hallgatói végeztek ilyen munkát, többségében Szíriában. Emellett idén a válaszok között Görögország és Románia jelent meg. A munkavállalás időtartama jellemzően 1-3 hónap közé esett. **A külföldi munkavállalás a BTK-s doktoranduszok körében stagnáló tendenciát mutat és elmondható, hogy elsősorban a TDI és az IDI külföldi doktoranduszait érinti.** Mindemellett a kutatási vagy tanulási tevékenységben idén először jelent meg NyDI-s válaszadó, ezért a továbbiakban is érdemes lehet őket erre ösztönözni.

2022-ben a fokozat megszerzését követően a válaszadók 13,75 %-a[11] tervezett külföldön munkát vállalni, 2023-ban a kérdőívet kitöltő hallgatók 34,7%-a[12] szeretett volna ezt követően munkát vállalni külföldön. **2024-ben a válaszadók 19,3%-a[13] tervez külföldi munkavállalást fokozatszerzését követően, ők többségében a TDI és az NyDI hallgatói.**

5 . Munkaerőpiaci részvétel

A 2022-es és 2023-as elemzésben nem tértünk ki erre, ugyanakkor 2024-ben fontosnak tartottuk, ezt is röviden beemelni összegzésünkbe. **A 2024-es kitöltések alapján elmondható, hogy a válaszadók 42%-a vállal munkát doktori képzése alatt**, akiknek 58,3%-a főállású munkavállaló. **A válaszadó munkavállalók 83,3%-a Felsőoktatásban és egyéb kutatóintézeteknél (pl. MTA, múzeumok) helyezkedett el.**

6 . Összegzés

A komplex vizsga előtt álló és komplex vizsgát teljesített BTK-s doktoranduszok körében az intézményi szinthez képest magasabb átlagelégedettséget mutat a Szemináriumok és kollokviumok teljesíthetősége és a Témavezető szakmai támogatására irányuló kérdésekben (komplex vizsga előtt: kutatásmódszertani felkészítés, komplex vizsga után: kutatási munkafolyamatban való részvétel). Az intézményi szinthez mérten némileg alacsony átlagot

[8] N=16:80
[9] N=7:34
[10] N=9:46
[11] N=11:80
[12] N=8:34
[13] N=11:57

mutat a *Tanórán kívüli konzultációs lehetőségére* és a *Komplex vizsga követelményeinek teljesíthetőségére* irányuló kérdés. **Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a komplex vizsga teljesíthetősége a BTK doktori iskoláiban kapta a második legmagasabb intézményi eredményt.**

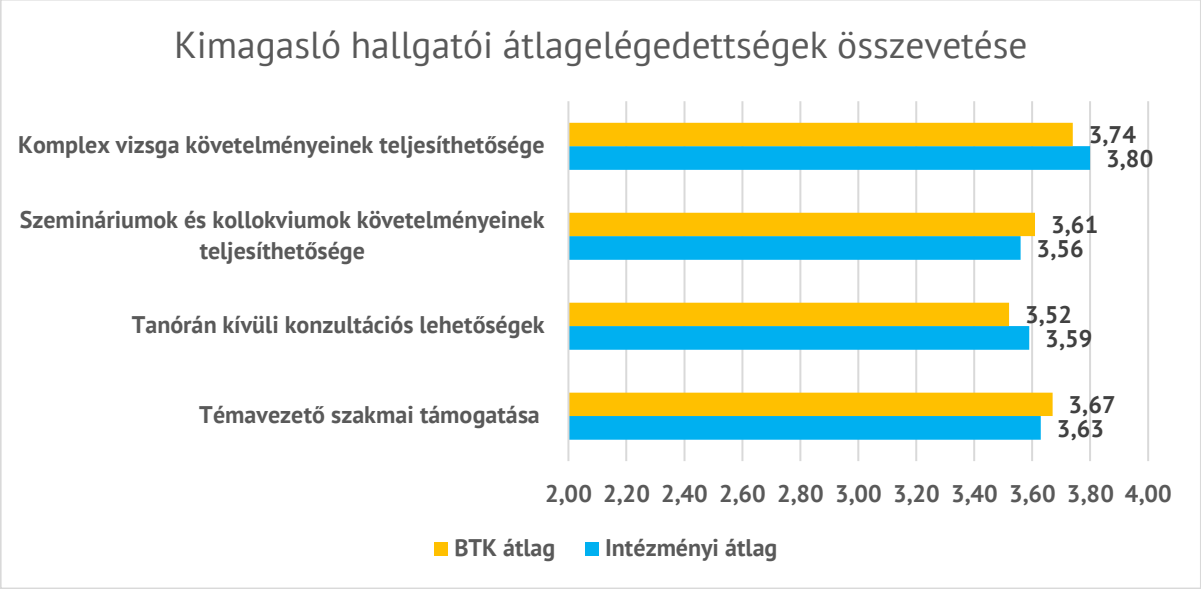

A komplex vizsga előtt álló és komplex vizsgát teljesített BTK-s doktoranduszok körében az intézményi szinthez képest alacsony átlagértéket mutat a Hallgatói értékelések figyelembevétele és a Kutatási tanegységek választéka és kreditértéke kérdés.

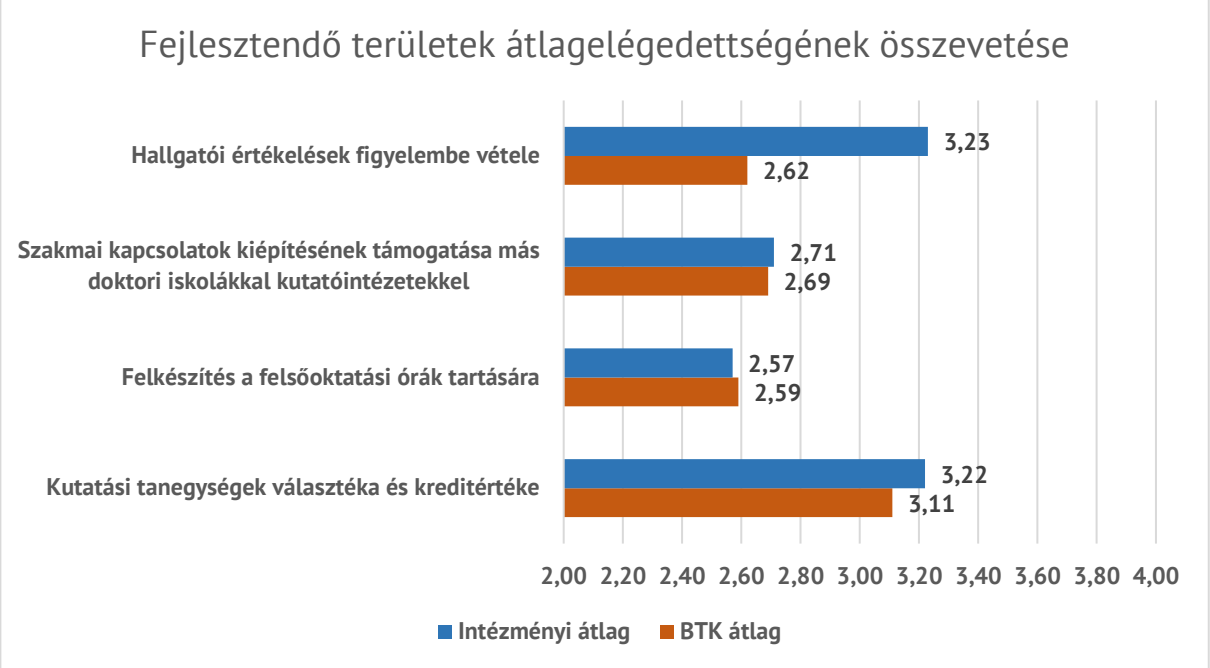

Ugyanakkor a *Felkészítés a felsőoktatási órák megtartására* és a *Szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása más doktori iskolákkal, kutatóintézetekkel* kérdés átlagértéke igazodik az intézményi átlag elégedettséghez.